

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





STOCKHOLMS STRÖM. — EFTER FOTOGRAFI

15:DE ÅRG.

DEN 16 AUGUSTI 1914.

N:o 46.



Foto Dahlöf, Stockholm.

A. Söderström, Högst Sjötorpsvarn.

A. Söderström

KNUT WALLENBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Nästan på hundraårsdagen af den svensk-norska öfverenskommelse, hvilken den 14 aug. 1814 lade grunden till den union mellan den skandinaviska halföns båda länder, som — med vapen åvägabragt — under en öfvermäktig folkmenings tryck brast sönder den 7 juli 1905, kom underrättelse, att en ny gemenskap upprättats mellan Sveriges och Norges folk. Svenska och norska regeringarne ha nämligen icke blott förklarat sin bestämda afsikt vara att under det nu uppkomna krigstillståndet hvar för sig till det yttersta upprätthålla sin neutralitet mot de krigförande makterna, utan äfven utväxlat bindande försäkringar i syfte att förhindra, att krigstillståndet i Europa skulle kunna medföra, att det ena riket vdtogte fientliga åtgärder mot det andra, hvilket lätt skulle kunnat bli fallet, därest de å ena sidan krigförande makterna kränkt ena rikets, de å den andra det andra rikets neutralitet. Innehållet i de bindande försäkringarne är icke känt. Men i realiteten kan det knappast mycket aflägsna sig från hvad man skulle kunna kalla en neutralitetsgemenskap.

På svensk sida tillkommer äran häraf i främsta rummet utrikesministern, exc. Knut Wallenberg.

Knut Agathon Wallenberg är född i Stockholm d. 19 maj 1853, som till Stockholms enskilda banks skapare, bankdirektören A. O. Wallenberg och hans maka i första gifvet Katarina Wilhelmina Andersson. Till en början fick han liksom sina bröder åtnjuta en sjömans friska uppfostran, därvid lärande sig icke blott vikten af disciplin och ordning, utan äfven att snabbt uppfatta en situation och raskt inrätta sig därefter. Jämsides med utbildningen till sjöman gick emellertid den till bankman och samma år (1874) som han utnämndes till underlöjtnant i flottan, fick han mottaga en plats bredvid fadern i Stockholms enskilda banks styrelse. År 1875 genomgick han Georgii handelsinstitut i Stockholm och den följande år mottagna marinlöjtnantsfullmakten afhöll honom icke att under åren 1877–78 genom anställning vid det stora bankinstitutet Crédit Lyonnais i Paris skaffa sig den praktiska förfarenhet i en modern bankverksamhets olika grenar, som satte honom i stånd att 1886 efterträda sin fader som Stockholms enskilda banks ledare.

Att här mera utförligt redogöra för exc. Wallenbergs insatser i svenskt bank- och öfver hufvud affärslif förbjuder utrymmet. Endast några hufvudpunkter må här framhållas.

Först och främst är det sålunda Wallenberg, som en hufvudsaklig förtjänst tillkommer att ha öppnat den rikt försedda franska lånemarknaden för Sverige och så till billigt pris ha skaffat vårt land den tillgång på kapital det tidigare saknat. Han hade varit med under det svåra krisåret 1878 och visste sålunda mer än väl huru väl utländskt kapital gjordes oss behof. Wallenberg trädde i förbindelse med några af de mest framstående bankerna på kontinenten, bland hvilka främst märktes Crédit Lyonnais äfvensom Banque de Paris et de Pays-Bas i Paris — den s. k. Crédit-Lyonnais-gruppen — och blef den, som i afseende på nordiska lån omhänderhade gruppens ledning. En mängd lån afslutades af detta bankkonsortium med svenska, norska, danska och finländska staterna äfvensom med kommuner och hypoteksanstalter i de nordiska länderna, och i dem alla tog Stockholms enskilda bank större eller mindre del. För det goda anseende de nordiska länderna numera åtnjuta på den internationella lånemarknaden ha de till stor del Knut Wallenberg att tacka.

Till allmänhetens tjänst har Stockholms enskilda

bank under hans ledning varit en föregångare i afseende på den banktekniska reform, som låg i en notariatafdelnings inrättande 1888. Det var en institution af största betydelse för ekonomiskt oerfarna privatpersoners förmögenhetsförvaltning, hvilken numera fått efterföljare hos de flesta svenska bankinrättningar.

Af de lärdomar Wallenberg tagit med sig från sin Frankrikesvistelse var dock ingen för Sverige viktigare än den, att det är bankerna, som genom att stödja och leda bära ett hufvudansvar för utvecklingen af landets industriella lif. Det är högst få af våra äldre större företag, hvilka icke i ett eller annat afseende ha Wallenberg att tacka för kraftiga handtag. Särskildt må från nationell synpunkt erinras, att det var Wallenberg, som genom att 1899 anskaffa de dåvarande norrbottniska grufbolagen ett lån i Paris på 9 mill. francs möjliggjorde de lappländska malmbolagens bevarande på svenska händer. Man kan ej lätt föreställa sig den situation, hvori vi för närvarande skulle befunnit oss, därest detta icke lyckats. Och om en eller annan beklagar sig öfver, att icke större del af dessa oerhörda naturtillgångar kommit det allmänna till goda än fallet är, bör han erinra sig, att k. m:t och riksdagen år 1902 afvisade ett anbud af Wallenberg att öfvertaga hela affären för lumpna 21 mill. kr.

I det i egentlig mening allmänna lifvet har Wallenberg före sin utrikesministerstid gjort sitt ett namn företrädesvis som skapare af Saltsjöbadens samhälle och som framstående kommunalman.

Saltsjöbaden är väl ett hardt när enastående exempel på en stortfinansärs lugna och målmedvetna sätt att åvägbringa nyskapelse. För Wallenberg har denna anläggning, har det med rätta sagts, varit något vida mer än en lyckad spekulation. Han har hägnat om samhället i tanke att det var åt Stockholms invånare han redde ett hem i den skärgård och vid de Östersjövatten han kände så väl från sin ungdoms sjömannatid. Frågan hvad det kostade att skapa en bekväm förbindelse mellan Stockholm och dess utpost vid hafvet blef ett spörsmål i andra planet. Efter tjugo år är Saltsjöbaden nu för hufvudstaden ett paradiset och i fjol — i sammanhang med sin 60-årsdag — satte Wallenberg kronan på sitt verk genom att skänka det den underbara Uppenbarelse-kyrkan efter ritningar af Boberg.

I Stockholms kommunala historia har Wallenberg på olika sätt inskrifvit sitt namn. Här må blott erinras om, att det var han, som skänkte grundplåten till dess handelshögskola, och att det i främsta rummet är hans förtjänst, att det storartade stadshus nu håller på att resa sig vid Mälarens strand, till hvars smyckande han bidragit med en af de mest frikostiga donationer, hufvudstaden fått bevittna.

Per labores itur ad honores, har Wallenberg en gång yttrat: "vägen genom arbete leder till ära". Själ af han ett lefvande exempel på sanningen häraf. Men arbetsvägen har han, lyckligtvis för vårt land, ännu icke vandrat till ända. När han i våras rönt hedern att — den förste ofrälse man, hvilken detta i vårt land vederfarits — kallas till ledningen af Sveriges utrikes angelägenheter, uppfattade kanske många detta uppdrag blott som en hederspost. Händelsernas utveckling ha kommit denna uppfattning på skam. På hundra år har Sveriges utrikespolitiska situation icke varit vanskligare än nu. Men med tillfredsställelse ser man riksskeppets roder i Knut Wallenbergs säkra hand. Lyckas det honom klara bränningarne och skären, skall det Wallenbergska namnet stråla med ära äfven från vår politiska historias blad.

De med anledning af det allmänna krigsutbrottet från respektive fiendeland utvisade främlingarne, särskildt ryssar och tyskar, ha i enorma massor passerat Sverige på genomresa till sina hemland. Ett relativt fåtal voro burgna medlemmar af de högre samhällsklasserna men det stora flertalet däremot fullständigt utblottade. De umbäranden och lidanden dessa haft att genomgå innan de i vårt land mötte en människovänlig behandling trotsa



1. HEMLÄNGTANDE FRÄMLINGAR FRAMFÖR NORDISK RESEBYRÅ I STOCKHOLM.

all beskrifning, Ryssar i många tusental ha sålunda under genomresan här funnit hjälpsamhet och deltagande från både offentlig och enskild sida. Vår med rätta så prisade gästfrihet, som under fredstider så ofta visadt prof på stor-



2. TYSKAR PÅ GENOMFÄRD FRÅN RYSSLAND.

Gatubild från Stockholm i dessa dagar.

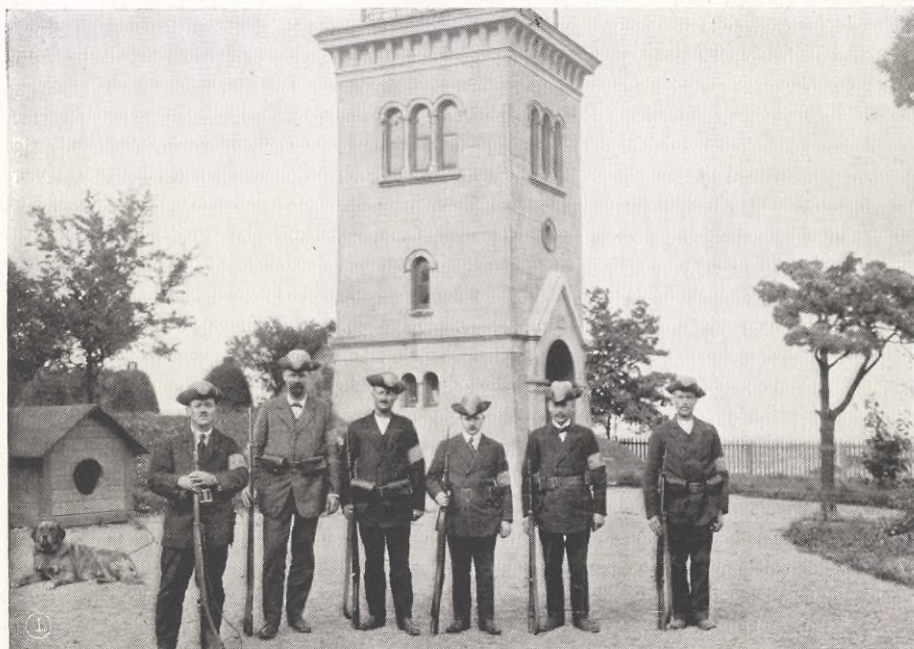
stiladt värdskap, har väl aldrig tagit sig vackrare uttryck än i denna af varm medkänsla burna gästfrihet och omtanke om de hårdt prövade främlingar, som med intet mer än rödda hjärtans tack kunna återböda den lisa de här funnit.



3. RYSSAR P. HEMVÄG FRÅN TYSKLAND. Å Stockholms Centralplan.

H. S. D. s
Stockholmsfotograf.

MOBILISERING AF LANDSTORM OCH FLOTTA.



Den första inkallelsen af landstormen d. 2 aug. har med några dagars mellanrum följts af nya mobiliseringsåtgärder, vidtagna för att skydda vårt lands neutralitet. — Landstormsinkallelsen har sålunda betydligt utsträckt och flottan har mobiliserats hvarjämte inryckning ägt rum af de årsklasser värnpliktige, som senare i höst skulle fullgjort sina repetitionsöfningar. Inkallelserna hafva öfverallt hörsammats med största beredvillighet, snabbhet och precision och hos de uppbadade trupperna har gifvit sig tillkänna ett varmt patriotiskt sinnelag och en stark offervillighet.

1—2. STOCKHOLM:
1 Kungsholms vattentorn bevakas af landstormsmän.
2. Inkallade värnpliktige vid marinen.
H. S. D:s
Stockholmsfotograf.



3 -4. GÖTEBORG: 3. Landstormsmän i ofvaktan på utrustning. 4. Vakt vid Riksbankens afdelningskontor. (Foto. Clason, Gbg.)

ÖGONBLICKSBILDER FRÅN HUFVUDSTADEN.



Röda korsets kvinnoförening, hvilken, verksam sedan många år tillbaka, gjort till sin uppgift att förse vår armé med sjukvårdsutrustning, har med anledning af de rådande allvarstygda tiderna skyndat att mobilisera såväl sina egna medlemmar som utomstående frivilliga krafter för att med all den snabbhet som omständigheterna kräva fullständiga sina förråd af sängutredningar, sjukvårdspersedlar och förbandsartiklar. I Stock-

1. ARBETE FÖR SJUKVÅRDEN I DET HÄRFÖR TILL DISPOSITION STÄLLDA WALLENBERGSKA HUSET VID KUNGSTRÄDGÅRDEN.



2. KÖBILDNING AF ÄNGSLIGA UTTAGARE FRAMFÖR STOCKHOLMS STADS SPARBANK.

holm har hela det Wallenbergiska huset vid Kungsträdgårdsgatan ställt till föreningens förfogande och här är arbetet i febril gång alltsedan den 2 aug. den dag då den första allarmsignalen i form af landstormens mobilisering gick ut



3. DEN STARKT ANLITADE DAGSPRESSEN. Senaste nyheter.

öfver vårt land. Till Gottland och Norrland har redan kunnat sändas betydande förråd af sjukvårdsartiklar. Äfven i landsortens städer äro Röda korsföreningarne i lifligaste verksamhet. — Drottningen har genom statsfrun grevinnan Cronstedt till röda korsets kvinnoförening i Stockholm uttalat sin glädje öfver de svenska kvinnornas öfvervillighet och deras arbete i fosterlandets tjänst.



B. & Ds STOCKHOLMSFOTOGRAP.

4. TIDNINGSSAMMUNITION. (Text å sid. 730).

MED ANLEDNING AF KRIGET.

FÖR HVAR 8 DAG AF **LUDVIG NORDSTRÖM.**



DET har inte officiellt meddelats ännu om några större slaktningar. Några man ha döddats, en tysk torpedbåt har sprungit i luften, och en herre har arkebuscrats i Metz. Kanhända ett hundratal människor tillsammans ha gått åt, och det förefaller lite vid tanken, att miljoner stå mot hvarandra. Men antag, läsare, att dessa hundra människolik lågo radade framför dig, och det skulle vara nog att uppskaka dig. Man går i spänning och väntar, man slukar tidningarna, och i dag fann jag dessa ord i en ledare: "Miljoner öppnade gravvar vänta, därest någon grafläggning ens kommer i fråga". Skall icke samtidigt med liklukten också öfver hela Europa den uppfattningen sprida sig, att hvad som nu sker är absolut oförenligt med en kultur, som förutsätter, att mänskliga känslor skola ha plats bredvid och öfver vilddjursinstinkterna?

Jag minns en vacker septemberdag för åtskilliga år sen. Det var utmarsch och gymnasister och seminarister i min hemstad hade stridsöfning. Under befäl af en sjutvåa genomströfvade jag jämte en kamrat den gula björkskogen, vi voro ute som stridspatrull. Af hvad som sades minns jag ingenting. Men rätt som vi tåga fram öfver de fallna löfven, dyker en figur ut ur det gula dunklet, och den figuren minns jag däremot. Det var en lång, mager, hållögd seminarist med ett ansikte så smalt som ett plank och ett hår så hvitt som lin. Om det nu var han, som uppmanade oss till underkastelse, eller vår befälhafvare, som uppfordrade honom att ge sig, det kan jag inte komma ihåg. Alltnog, det existerade sen gammalt ett doft, förtegat men osläckligt groll mellan gymnasisterna och seminaristerna. De förra kände sig generade af att ha de senare med sig i trupp och voro dessutom förfördelade af att seminaristerna anlagt gymnasisternas blå sammetsmössa med obetydlig förändring. De senare kände sig sedda öfver axeln af gymnasisterna och närde hat som underklass.

Och nu stod kår mot kår, klass mot klass, intresse mot intresse. Vår befälhafvare var gymnasiets starkaste pojke, om seminaristen hade vi oss ingenting bekant. Han sa inte mycket, men småningom bleknade de båda fienderna, och innan vi visste ordet af, stodo de med lyftade gevärskolivar mot hvarandra. Det är den synen jag minns.

En stilla solig septemberdag i skogen, gula löf som sväfva ner rundtomkring oss, solskenet som flödar, öfver trädtopparna blå himmel och hvita moln, och så midt i allt detta de båda likbleka pojkarerna med hopbitna munnar och ögon gröna af hat. De hunno utväxla ett slag med gevärskolivarna, men i detsamma bryter sergeanten med blixtrande sabel ut ur skogen och skiljer dem åt, men när befälhafvarn för utmarschen får höra händelsen, tindrar han, gnuggar händerna och utropar:

— Det är gry! Det är, förbanna mig, bara gry!

Till hvad? Till sådant, som nu händer i världen?

Men alla, som tvingas. Jag såg i vintras i Helsingfors en trupp ryska soldater öfvas. De äro ute i kriget nu, förmodligen på Östersjö-flottan och ha kanske redan hunnit gå till botten. Man vet, hur svensk exercis går till, men det torde inte vara många, som sett ryska soldater öfvas. Det första, som slår an, vid åsynen af dessa ryssar, är, hur barnsligt öppna, godmodiga och oförargliga de se ut och hur små de äro.

Jag kom och dref nedåt hamnen, det var en di-

sig februariförmiddag, och får se en grå massa på den öppna, stenlagda platsen nedanför kaiserliga residenset, där ingen kajsare varit på Gud vet när. Ett kompani bondpojkar i den underliga ryska uniformen: lång rock, så lång att den nästan går ner på fotknölarna, och af en färg som hästspilling, rund sjömansmössa på sned öfver ena örat och så de väldiga gevären med påskruvad bajonett. Framför kompaniet en man med en liten röd krutflagg fladdrande från bajonettspetsen. En god bit fran truppen står en ung svartmuskig löjtnant och trampar takt, medan han vrålar ut kommandoropen med en röst så rå och skroflig, att allt Österns barbari tycks döljas däri. Nåväl! En svensk soldat går med blicken riktad rätt fram och lyfter för hvar steg foten ett stycke från marken samt svänger ledigt med den fria armen. Men dessa små brungrå bondpojkar stirrade allesammans upp i luften med absolut djuriskt själlösa ögon, som sutte lilla far tsaren i himlen och skådade ner på deras öfning. De sparkade upp med fötterna, så att rockskörten fladdrade, och samtidigt svängde de med den fria armen, så att den flög långt uppåt bröstet. Hvarför allt detta? Jag kunde inte finna annan förklaring, än att de skulle förvandlas till automatiska, viljelösa maskiner. De sågo ingenting, hela deras själ satt i öronen för att höra kommandot och lyda, de togo snedsteg och föreföllo nästan ragla, och hela tiden sprungo korpraler jämsides leden och petade under höga rop än den ena, än den andra med bajonettspetsen i bröstet för att få rättning i ledet. Och under allt detta rann svetten nerför tinningar och kinder, mungiporna stramade krampaktigt och det hela blef en hord mer än hvad vi mena med en lefvande, organisk trupp.

Dessa är det nu, som skickas ut i kriget.

För att möta hvilka öden?

Jag visste, att en del af ryska flottan låg vinterkvarter i Helsingfors, och dess masttoppar stucko upp bakom den förgyllda ryska kyrkan inte långt från den plats, där soldaterna öfvades. Jag ville gärna se fartygen och gick ner på isen, som var väckt af halfotshögt vatten. Ett par hundra meter utåt viken lågo de bakom en flytande docka. I en skyllerkur stod en soldat på vakt, och öfver hans bajonett radade sig kolosserna, bolmande ut rök, där de lågo infrusna. Men ehuru jag har tåga kännedom om militära ting, kunde jag dock se, att hela denna samling bestod af idel gamla, urmodiga typer, och det hela gjorde intryck af skrotupplag mer än af något annat. Jag tänker mig nu de små brungrå soldaterna ombord i dessa gamla skrof, kämpande ute på Östersjön mot tyskarnas moderna, fruktansvärdt utrustade fartyg.

Hur skall det gå?

Jag sitter en kväll i Borgå tillsammans med en del finnar, bland dem skalden Bertil Gripenberg. Samtalet faller på rysk-japanska kriget, och Gripenberg berättar, att han just några kvällar förut varit tillsammans med ryska sjöofficerare, som deltagit i detta krig.

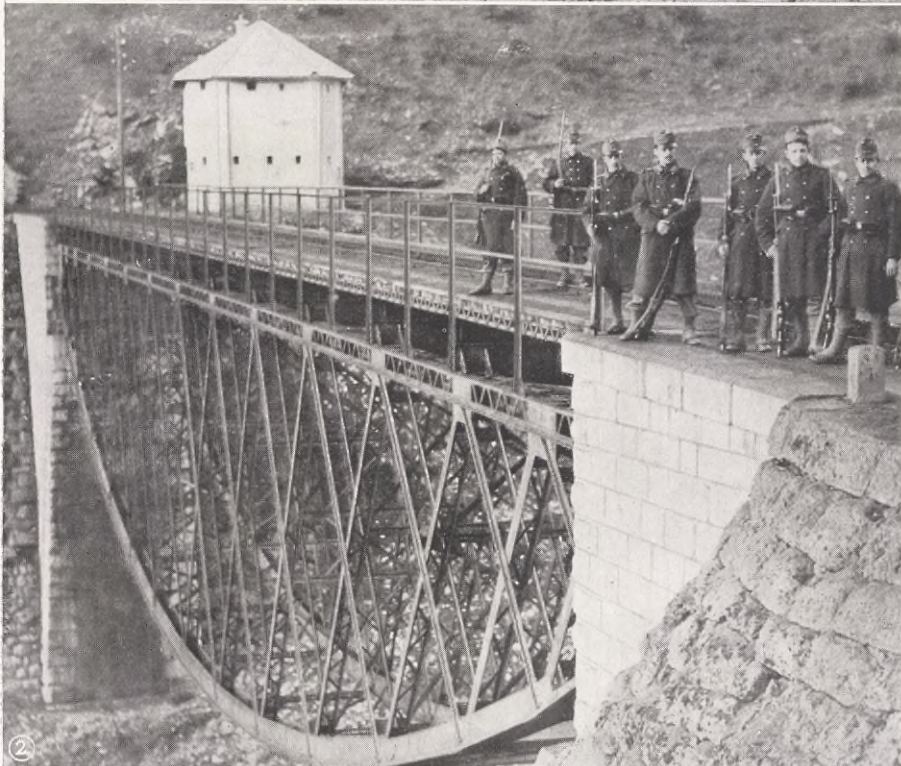
Vid Tsushima-slaget hade det, sade de, händt, att man på ett fartyg lagt upp de sårade på öfre däck för att befria dem från det öfverfulla lasarettsrummets kvalm och de döendes ångestrop. Men under stridens fortgång blef fartyget skjutet i brand. Nu var det däck, där de sårade lågo, af järn, och när elden tog fart, glödgades det, och där blefvo nu de sårade, lemlästade som de voro och oförmögna att röra sig, långsamt stekta, utan att man

DET STILLA KRIGET.



ÖSTERRIKISK ARMÉ-
KÅR PÅ KRIGS-
MARSCH.

På den ursprungliga krigsskådeplatsen, den österriksk-serbiska, synas rätt lugna förhållanden råda. Efter bombardemanget af Belgrad hafva de meddelanden, som ingått från dessa trakter, endast rört sig om helt obetydliga skärmytslingar, om man bortser från en öfver Paris ingången uppgift, enligt hvilken serbiska trupper skola hafva trängt långt in i Bosnien, där befolkningen säges hafva rest sig mot det österrikska herraväldet.



BROBEVAKNING VID GRÄNSEN.

Efter i dagarne anlända fotografier.

kunde komma dem till hjälp. Endast några lyckades rulla sig öfver bord och drunkna i hafvet, de andra uppfyllde luften med skärande skrin, innan de brändes ihjäl af elden eller kväfdes af röken. Är det så, det nu skall gå äfven med de små brungrå soldaterna jag såg? Eller har det kanske redan gått så? Man vet ju ingenting ännu, det har inte officiellt meddelats något ännu om några större slag, men det skall komma, och då! Hvad skall man då allt få höra? Det skall den närmaste tiden visa, man har bara att gå i spänning, afvakta och vänta, så kommer det väl, med liklukt öfver hela Europa, som jag läste i tidningen i dag —.



3) · f) · rafter.

SERBISKA TRUPPER I BIVACK.

Kitch: Bengt SJÖVORPARE.

HYLLNINGAR FÖR SVERIGES KONUNGAPAR.



H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Å K. SLOTTETS BORGGÅRD.

Klubb: Bengt Sjöversparre.

Det stora världskriget, som sedan mer än en vecka rasar rundt oss, har ännu icke dragit in vårt land i sin hemska hvirvel och vårt hopp är också, att våra gränser skola förskonas från dess faser. Men vårt land är icke så väl isolerat, att icke krigets åskor nå våra öron. Den väldiga kraftmätning, som nu begynt i öster, väster och söder om oss har redan satt sin prägel på vårt lif och dynin-

garne af sammandrabbningen nå oss dagligen i många former. Faran är icke utesluten äfven för oss och vi bereda oss att försvara vår neutralitet. Det är klart, att landets hufvudstad framför andra landsändar skall vara känsligt för så väldiga och skickelsediga tilldragelser vi nu få upplefva och den kontemplativa ro, som annars i dessa röttnadsdagar ger karaktär åt Stockholms fysionomi



H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DEN FÖRSTÄRKTA HÖGVAKTEN VID K. SLOTTET.

Klubb: Bengt Sjöversparre.

ÅTER I SVERIGE.

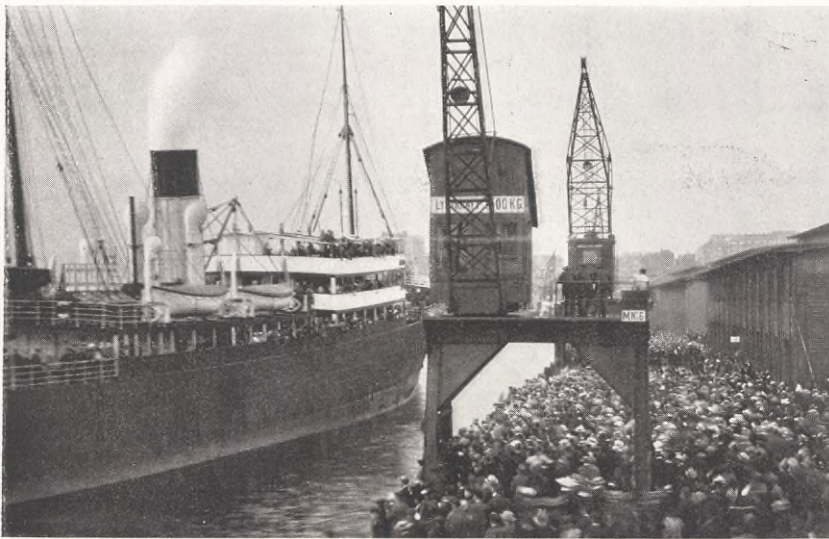


Foto Clason, Göteborg.

Klische: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm-Gbg.

THULELINIENS ÅNGARE "SAGA" ankommer till Göteborg med 360 svenskar från England.

har som genom ett trollslag ersatts af en pulserande liflighet, och en stark för att icke säga nervös spänning, hvars make i intensitet man sällan skådar i vår dock så lättörda hufvudstad. Sommar-söndagens stillhet — det var söndagen den 2 aug. — bröts plötsligt vid halftvåtiden på middagen af kyrkklockornas dofva ringningar, som manade landsstormen till samling under fanorna och från detta ögonblick är Stockholm inte längre sommarens öfvergifna stad. Redan på söndag kväll mönstra landsstormsmännen in, och dagen därpå möter man de trekantiga hattarna öfver allt i gatans vimmel, eller på post vid järnvägsbroar, statsinstitutioner och andra viktiga platser. På tisdagen kommer turen till en del af första uppådet, det gäller att förse Oscar Fredriksborgs fästning med fulltalig besättning och på onsdagen strömmar från hela riket åtskilliga årsklasser af värnpliktige vid flotan till dess hufvudstation på Skeppsholmen. Uniformerna bli allt talrikare i staden, men samtidigt strömmar de sommarfirande stockholmarne själfva till från landets alla kanter och på gator och torg råder en rörelse och ett sorl, i jämförelse med hvilket det kontinentala bullret och stojet under vår olympiska sommar var ett intet. Ty här kommer äfven in ett kontinentalt inslag af så pass stor omfattning, att staden nära nog verkar kosmopolitisk i sina yttre flyktiga drag. Flyktingar i tusental, ryssar från Tyskland, tyskar och österrikare från Ryssland måste taga den långa hemvägen genom vårt land för att under oändliga vedermödor söka nå sitt hemland. Turister alltifrån Nordkap till de stora kontinentala badorterna, öfverraskade af händelsernas oerhördt snabba utveckling, skynda sig hufvudstupa till det neutrala Stockholm, i hopp att här få andas ut och finna en möjlighet att komma hem hvar

och en till sitt. Och så blandar sig under krigets första vecka vida öfver ett tiotusental utläningar med stockholmarne, fylla hufvudstadens gator och torg och ge restauranter och hotell en högst kosmopolitisk anstrykning. Centralstationen ser nära nog ut som ett fältläger, och öfver Gustaf Adolfstorgs böljande människomassor stiger ett ständigt sorl, men med allvarlig timbre, afbrutet af extrabladens energiska utropare. Hvarje dag följes vaktparaden af skaror i tusenden, som samla sig på borggården och betygar konungen och drottningen sin undersåtliga vördnad. Det råder en stark patriotisk stämning i hufvudstaden, tyvärr uppblandad med en viss oro, som förorsakar rusning till banker och matvaruaffärer, men som så småningom börjar lägga sig.

Svenskar, bofasta eller på tillfälligt besök i utlandet, hafva mångenstädes genom de inträdda kritiska utrikespolitiska förhållandena råkat i en mycket brydsam belägenhet. Man såg krigsmolnen stoc-kas, men lugnades af världsprässens uttalade förhoppningar om fredens vidmakthållande och öfverrumplades fullständigt af de plötsliga, slag i slag följande krigsförklaringarne. Att undan den hotande allmänna villervallan komma hem till det egna, af kriget skonade landet blef den angelägnaste omsorgen, för hvars realiserande dock de krigs-utbrottet åtföljande gränspärrningarne och trafik-rubbningarne rest betydande och — i många fall — endast med största svårighet öfvervunna hinder.



Foto. Clason, Göteborg.

Klische: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm-Gbg.

GÖTHALINIENS ÅNGARE "FLANDRIA" ankommer till Göteborg från Rouen med omkring 180 svenskar från Frankrike.

KRIGSJUBEL I BERLIN.



Efter fotografier

NÄR KEJSAREN (X) TALADE TILL FOLKET FRÅN SLOTTSBALKONGEN.

Sedan Tysklands krigsförklaring mot Ryssland den 1 augusti har knappt en dag gått, utan att ett nytt rike indragits i striden. Den 3 augusti öfverlämnade tyske ambassadören i Paris ett meddelande, att tyska regeringen betraktade sig såsom varande i krigstillstånd med Frankrike. Den 4 augusti ryckte tyska trupper utan afseende på den neutralitet, som garanterats det af samtliga stormakter, in i Belgien: tyska regeringen ursäktade sig med, att nöden så kräfde. Som svar härpå följde samma dag på



KEJSAR WILHELM, högste krigsherrn i kriget emot tre stormakter.

hade för afsikt att omedelbart uppgifva sin neutralitet". A andra sidan har Italien, som befinner sig i försvars- men icke i anfallsförbund med Tyskland och Österrike-Ungern, förklarat sig ämnat intaga en neutral hållning. Neutralt, men mobiliseradt upp till härfaftet och med handen på dammluckorna, hvilkas uppdragande skulle sätta eventuella inkräktare under vatten, står likaledes Holland. De tre nordiska länderna vidhålla sin neutralitet. Sverige och Norge ha stärkt sin genom



Efter fotografier

KEJSAR FRANZ JOSEPH OCH DEN NYE TRONFÖLJAREN HYLJAS I WIEN.



Klick: Ernst Sjöströms

KRONPRINSPARET HYLJAS ENTUSIASTISKT Å UNTER DEN LINDEN

aftonen Storbritanniens krigsförklaring mot Tyskland. Den 6 augusti meddelade österrikisk-ungerske ambassadören i St Petersburg, att hans regering betraktade sig såsom varande i krigstillstånd med Ryssland. Till följd häraf släckte äfven konung Nikita i Montenegro fredspipan och förklarade krig mot Österrike-Ungern. Slutligen följde den 9 Augusti ett meddelande från Portugal att det "icke ämnade svika sina förpliktelser mot sin allierade, England", men att "denna förklaring dock icke betydde, att Portugal



Efter fotografier

PRINS HEINRICH, kejsarens broder och tyska flottans organisator, hyljas.

DEN NEUTRALA KRIGSSKÅDEPLATSENS REGENTER.



Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparne.
KONUNG ALBERT AF BELGIEN. F. 1875,
tillträdde regeringen 1909.

båda tyska örlogsfartygen i Medelhafvet "Goeben" och "Breslau" synas ha räddat sig in i Adriatiska hafvet.

Veckans största krigstilldragelser ha varit för-



Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparne.
VISCOUNT KITCHENER OF KHARTOUM,
vid krigsutbrottet utnämnd till krigsminister.

en ömsesidig försäkran om inbördes fred, hvilken medfart de båda ländernas neutralitet än kommer att röna. Schweiz är folkrättsligt berättigadt och förpliktadt till neutralitet. Om Spanien, Bulgarien, Grekland, Rumänien, Turkiet och Albanien gäller, att de så vidt bekant ännu ej tillkännagifvit sin blifvande hållning.

Att kriget tagit en universell omfattning är sålunda klart. Af större krigshändelser äro däremot hittills blott få att anteckna. Ryktet om ett stort sjöslag i Östersjön torde ha uppstått på grund af dundret, då hamnanläggningarna vid Hangö sprängdes af ryssarna själfva. Ej heller i Nordsjön synes någon egentlig sjödrabbning hittills ha kommit till stånd. Bombardemanget af Libau synes ha varit ett betydelselöst tilltag af ett mindre, tyskt örlogsfartyg, "Augsburg", som sedermera lär ha förstörts. En tysk ångare, som beträdades med att utlägga minor vid Thames' mynning, har tillintetgjorts af engelsmännen. En dessas kryssare har i sin ordning väsentligt skadats af en tysk mina. De

lagda till Liège och trakten däromkring. Att belgierna icke mindre än tyskarne här aflagt prof på glänsande tapperhet, är otvifvelaktigt. Om stridens slutliga resultat föreligga däremot motsatta officiella uppgifter. Medan tyskarne jubla öfver fästningens fall, förklaras däremot i Brüssel, Paris och London, att den lyckligt bestått anfallet. Huru som hälst ha här utgjutits massor af blod, om ock blott en ringa försmak af hvad som komma skall. Icke långt från Liège kommer i hvarje fall en af de första för krigets vidare utveckling afgörande storstriderna att äga rum. Kanske är den utkämpad redan innan detta nummer ligger inför H. S. D:s läsares ögon.

* * *

Storhertigdömet Luxemburg, som de tyska trupperna ockuperat för att skydda den där varande, strategiskt viktiga järnvägslinien, har sedan 1867 åtnjutit en af stormakterna garanterad neutralitet. Sedan den personalunion i hvilken landet från 1815 stått till Holland, år 1890 upplöstes genom den holländske konungens död har regentskapet in-

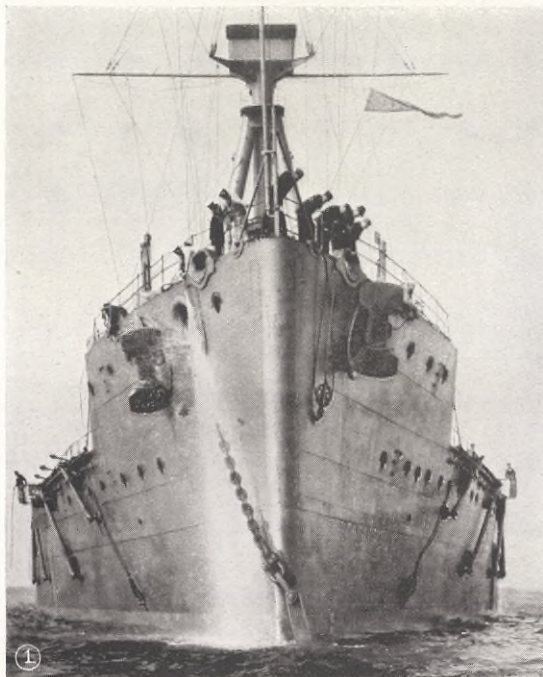


Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparne.
STORHERTIGINNAN MARIE ADELHEID
AF LUXEMBURG. F. 1894, tillträdde re-
geringen 1912.



Efter porträtt. Klische: Bengt Silfverparne.
STORFÜRST KONSTANTIN KONSTANTINOWITCH, som uppehållit sig vid badorten Wildungen och gjorts till tysk krigsfånge.

TYPER UR DE KRIGFÖRANDE MAKTERNAS FLOTTOR: 1. ENGLAND.



1. DREADNOUGHT:
En imponerande bild
af denna sjöfäst-
ningstyp.

2. PANSARKRYS-
SAREN CORN-
WALL.

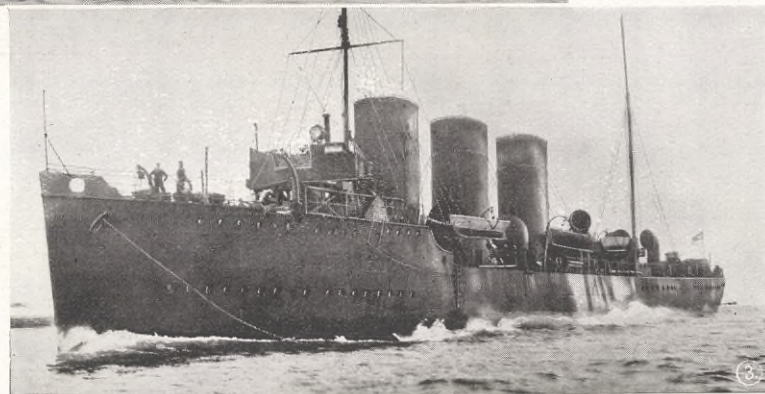
3. TORPEDJAGA-
REN SWIFT.

4. ENGELSK
FLOTTTREVY I
SPITHEAD därvid
äfvén andra makters
krigsfartyg närvaro.

nehafvs af huset Nassau-Ora-
nien. Regent är sedan ett år
tillbaka den 20-åriga storhär-
tiginnan Marie Adelheid.

*
Fältmarskalken *lord Kit-
chener* har utnämnts till en-
gelsk krigsminister. Krigs-
ministerportföljen har förut
innehafvs af premiärminister
Asquith. Utnämningen har af
den engelska allmänheten häls-
sats med jubel.

Herbert Horatio Kitchener, till börden irländare, ägnade sig åt militäryrket och deltog efter att 1882 hafva blifvit major i egyptisk tjänst under de närmaste åren i de engelska fälttågen mot Arabi pascha och mahdin i Sudan. År 1892 blef han överbefälhavare öfver de egyptiska trupperna och fullbordade i denna sin egen-



2. TYSKLAND.



1. KRIGSHAMNEN
WILHELMSHAFEN
MED SLAGSKEPPEN
NASSAU OCH WEST-
PHALEN.

chef och sedan som överbefälhavare öfver de engelska trupperna ledde kriget mot boerna. För sina förtjänster härunder erhöill han titeln af viscount samt en nationalbelöning på 1 mill. kr. Efter boerkrigets slut utnämnd till överbefälhavare öfver de engelska trupperna



2. SLAGSKEPPET RHEIN-
LAND.

skap krossandet af mahdins välde. Som belöning erhöill han pårsvärdigheten under namnet Kitchener of Khartoum jämte en nationalbelöning på en half mill. kr. Han utnämndes vidare till generalguvernör öfver Sudan, men kallades inom kort från denna post till Sydafrika, där han som lord Roberts generalstabs-



Efter fotografier.
3. PANSARKRYSSARE

i Indien har Kitchener senast innehaft posten som Englands högste representant i Egypten.



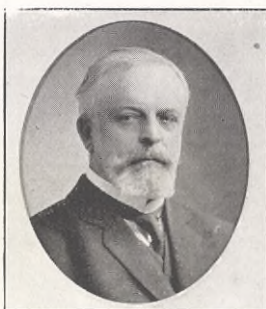
4. TORPEDBÅTS-
FLOTTILJ.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.



E. V. STRIDSBERG.
Bruksegare — Trollhättan.
75 år 16 Aug.*



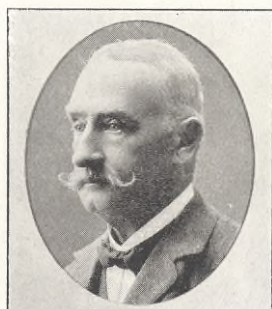
G. E. LEWENHAUPT.
Grefve. Godsegare — Gedde-
holm. 65 år 31 Juli.*



K. G A. SONDÉN
Ingeniör. Med Dr. — Sthlm.
55 år 5 Aug.*



C. I. STIERNSPETZ.
Jägmästare. Tf. Byråchef. —
Stockholm. 50 år 18 Aug.*



G. A. W. T. G. WESTFELDT.
F. d Öfverstelöjtnant — Bords.
75 år 3 Aug.



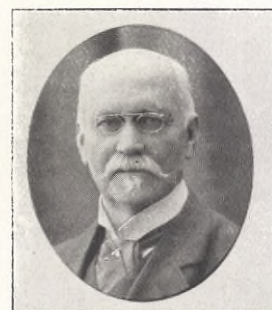
T. J. DYRSSEN.
Öfverste. — Oreberg, Vinslöf.
65 år 9 Aug.*



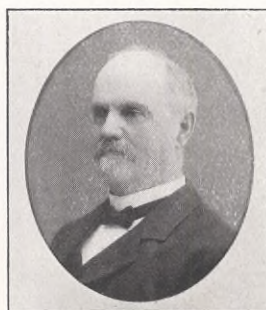
P. E. RETTIG.
Öfverste. — Gestle.
65 år 2 Aug.*



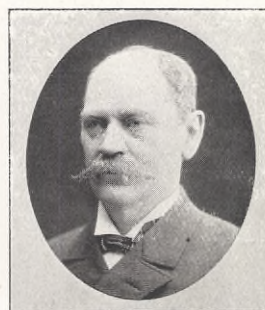
C. A. B. CEDERSTRÖM.
Friherr. Major — Upsala.
50 år 13 Aug.*



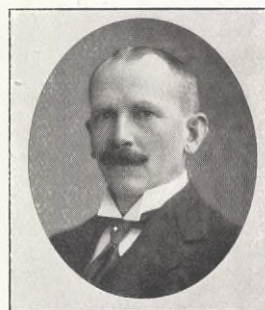
A. W. RUNDBERG.
V. Häradshöfding. Tullfiskal.
Göteborg. 70 år 2 Aug.*



A. E. C. A. STENFELT.
V. Häradshöfding. — Stock-
holm. 70 år 5 Aug.*



G. W. SKYTTE.
Borgmästare — Malmö.
65 år 7 Aug.*



H. F. AHLSTRÖM.
Rådman. — Malmö.
50 år 12 Aug.*



A. A. HOLMBERG.
Kontr.-prost. Stadsfullm.-ordf.
— Grenna. 70 år 15 Aug.



J. G. HAZÉN.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Forsheda. 65 år 10 Aug.*



C. ÅKERBERG.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Sollejšed. 50 år 7 Aug



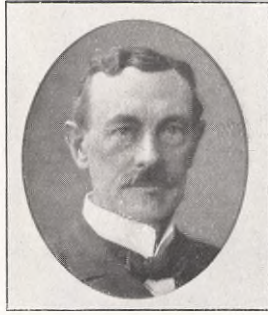
F J BAUER.
Öfverläkare. — Malmö
50 år 17 Aug.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.



J. PETERSSON.
Byggmästare o. komm.-man.—
Landstrona. 70 år 6 Aug.



J PALM.
Domkyrkokamrer. — Lund.
60 år 1 Aug.*



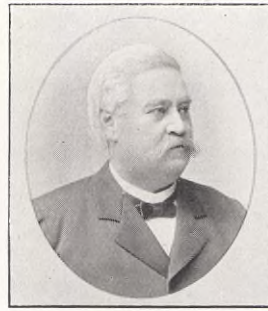
O. A. ERNEFORS.
F. d. Riksd.-man Komm.-man.
Bredgrind. 50 år 6 Aug.



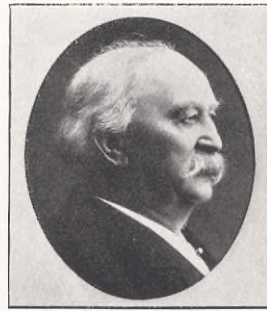
E. H. FAGERSTRÖM.
Dir. f. Fören Fönsterglasbr.
A-B — Sthlm. 50 år 2 Aug.



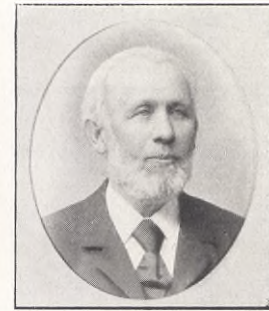
J. A. ENGLUND †.
Kontr.-prost. Teol. Dr. —
Gammelstad. F. 23 † 27 Juli.*



G. H. SPENS †.
Grefve. F. d. Landshöfding.
— Sthlm. F. 27. † 26 Juli.*



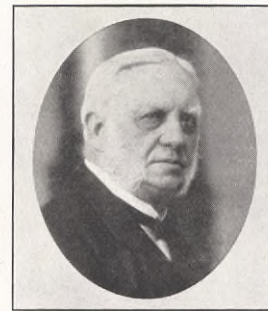
S. MÅNSSON †.
Intendent. — Tånger, Enviken.
F. 39. † 30 Juli*



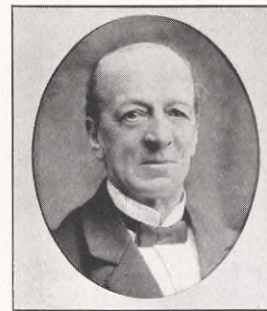
B. A. R. PETERSSON †.
F. d. Riksdagsman.—Sofieborg,
Figeholm. F. 43. † 19 Juli.*



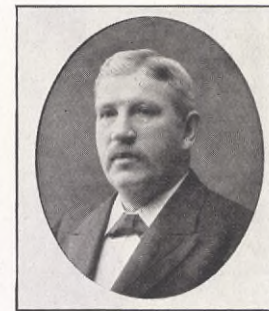
F. M. COLLIANDER †.
F. d. Justitieborgmästare. —
Göteborg. F. 27. † 10 Aug.*



A. F. AULIN †.
Fabrikör — Landskrona.
F. 39. † 25 Juli.*



J. A. NYGREN †.
F. d. Jernhandlande. — Karl-
stad. F. 41 † 31 Juli.*



J. P. ANDERSON †.
Grosshandlande — Vestervik.
F. 52. † 28 Juli.*

ERNST STRIDSBERG Utex. fr. Teknolog.-inst. 60, ritare h. Munktells mek. verkstad i Eskilstuna 60—63, delegare i firman Marsden & Stridsberg i Sheffield, sågbladsfabrikant i Eskilstuna 67—79, egare af Gullötors stål- o. jernrörlingsverk i Trollhättan sedan 79 under firma Stridsberg & Björck, ombild t. a.-b. 11. Verket är särskildt berömt för sin ypperliga tillverkning af sågblad, o. filar m m. Led. af styr. i Trollhättans sparbank 82, led i nya arbetareförsäkr.-kommittén 91—93. Ordfr. i kommunalstämman o. nämnd under 13 år, mångårig landstingsman. Led. af Riksd. F. K. 88—97. Led. af Bankoutsk. 95—97.

ERIK LEWENHAUPT. Stud.-ex. 70, afg.-ex. fr. Ultuna landtr. inst. 72; inneh. fideikom. Geddeholm o. Aggarö i Vestmanl. län. Nämndeman sedan 92. Led. af Riksd. F. K. 92—11 led. af Lagutsk. 01—04; statsrevisor 04—05.

KLAS SONDÉN. Genomg. Tekn. högskolans fackskola i kem. teknologi 76—77, utl. stud. t. 82, lär. v. Tekn. skol. i Eskilstuna 83; Stockholms stads helsov-nämnds kemist (sedermera ingenjör) sedan 85. Docent i tekn. hygien v. Tekn. högsk. sedan 94, speciallärare derst. i tekn. hygien fr. 98 o. sedermera äfven i tillämpad värmelära; tf. föredragande i hälsovårdsärenden i Medicinalstyr. 11—12, led. af Medicinalstyr. vetenskapl. råd sed. 13. Kommunalfullmäktig i Djursholm 03—13.

CONRAD STIERNSPETZ. Stud.-ex. 83, utex. f. skogsinst. 86, jägmäst. i Grödbo revir 1900—06, skogschef h. Wifsta Varis a. b. 06, jägm. i Gullbergs revir 11, tjänstförrättande byråchef i domänstyrelsen sedan sistn. år.

THEDE DYRSSÉN. U-löjtn. v. Vendes art.-reg. 70, öfverste o. chef f. regt. 03—11, öfverste i I arméfördeln. res.-bef. s. å. Stadsfullmäktig i Kristianstad 03—08. Eger egend. Örebro i Kristianst. län.

EDWARD RETTIG. U-löjtn. v. Hels. reg. 72, öfv.-löjtn. v. Vesterb. reg. 02 afsk. 04, öfverste i armén 11. Ordfr. i Gelleb. läns skogsstyr. i veterinärstyr., i landstormsiören., i länets sparbank. Led. af stadsfullmäktige, samt af styr. i Bank-a-b N. Sverige. Befälh. i Gelle landstorm 05—13. På sin tid landstingsman.

CLAS CEDERSTRÖM. U-löjtn. v. Kronpr. husareg. 84, löjtn. v. Lifg. t. h. 97, major o. chef i Skån. husareg. detachment i Upsala 11, transp. t. Lifreg. hus. s. å., transp. t. Skån. drag. reg. 12, transp. t. Skån. hus. reg. 13. Stallmästare v. Ridskolan å Strömsholm 99—04. Framstående hippolog, led. af V. Olympiadens hästtåll. arbetsutsk. 12.

AUGUST RUNDBERG. Stud.-ex. 63, ho'r.-ex. 67, auditör v. Elfsb. reg. 76—06; mantalskommisarie sedan 84 tulltiskal 95—13. Mångårig led. af fattigv.-styr.

ADOLF STENFELT. Stud.-ex. 63, ho'r.-ex. 69, v. häradshöfd. 71. Egde under många år erend. Bräknetorp i Kronob. län och innehade under denna tid ett flertal kommunala uppdrag, bl. a. ordfr. i komm.-stämma.

WILHELM SKYTTE. Stud.-ex. 69, ho'r.-ex. 72, v. häradshöfd. 75, rådm. i Malmö 79, öfversektor 81, samt borgmästare sedan 04. Ordfr. i centr.-styr. i Skån. handelsbanken. Led. af Riksd. A. K. 91—96.



Amalfifotograf

Klisché. Kmn. A. B. Bengt Nilförsäkrare, Förlm. Gbg.

ENGELSKA PANSARKRYSSARE I SUNDET, KORT INNAN KRIGSUBROTET.

Englands i permanent beredskap hållna krigsflotta, hvilken till största delen är förlagd kring hemlandets kuster, består af 62 slagskepp om 12,000 till 27,000 tons; 2 slagskeppskryssare om 26,800 tons; 42 pansarkryssare om 10,000 till 26,800 tons; 100 pansardäckskryssare om upp till 11,150 tons; 9 opansrade kryssare; 23 kanonbåtar; 260 torpedbåtsförstörare (jagare) på upp till 2,200 tons; 29 torpedbåtar samt 82 undervattensbåtar.

Tysklands fullständiga krigsstyrka till sjöss består af 37 slagskepp och slagskeppskryssare, af hvilka 13 slagskepp och de 4 slagskeppskryssarne äro dreadnoughts, samt 9 pansrade och 39 lätta kryssare, 142 torpedbåtsförstörare, 47 torpedbåtar och 28 undervattensbåtar. Slagskeppen äro indelade i tre eskadrar, en i Wilhelmshafen och två i Kiel, samt en reserveskader på fyra slagskepp.

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

HERMAN AHLSTRÖM. Stud.-ex. 82, jur. utr. kand.-ex. 90, v. häradshöfd. 93, rådmän i Malmö 10. T.-f. omb.-m. v. Riksb. afd.-kontor sedan 96; ordf. i stadens aflön.-nämnd 03-11, v. ordf. i renhålln.-styr. sedan 12, ordf. i styr. f. Nils Rosqvists stiftelse sedan 04. Generalsekreterare v. Baltiska Utställningen i Malmö sedan 14.

GUSTAF HAZÉN. Stud.-ex. 69, prestv. 73, kyrkoherde i Forsheda sedan 88, kontr.-prost i Västbo sedan 93. Preses f. Vexjö stifts prestmöte 14. Led. af Riksd. A. K. 94-09.

FRITZ BAUER. Stud.-ex. 83, med. lic. 93, tf. läkare v. Malmö allm. sjukhus 96, ord. 01, öfverläk. v. dess kirurg. afd. o. sjukhusets styresman sedan 06. Med. hedersdr. i Upsala 07. Stadsfullm. i Malmö sedan 07 samt led. af dess beredn.-utsk. Ordf. i styr. f. Flensburgska vårdanst. f. späda barn, v. ordf. i styr. f. öffentl. slakthuset, led. af styr. f. Malmö museum.

JOHN PALM. Stud.-ex. 72, sparbankstj. 75-83, drätselkamr. i Lund 83-13, domkyrkokamr. sedan 88; Akad. förens kassör sedan 95, led. af styr. f. Lunds nya sparbank, led. af st. i Sydsv. kred.-a.-b. afd.-kontor.

ALBERT ENGLUND †. Stud.-ex. 43, prestex. 46, pre.-tv. 48, kyrkoh. i Offerdal 58, i Neder-Luleå 60, kontr. prost 83-99. Fullmäktig i presteståndet v. riksdagen 65-66, preses v. prestmötet 77, folkskoleinsp. 64-70, o. inspekt. f. Luleå lärov. 70-02. Teol. dr. 93. Religios o. vittor förf.

HARALD SPENS †. U.-löjtn. v. 2:a Lifgren. reg. 45, öfverste o. chef f. reg. 71, gen.-major i armén 86, afsk. fr. reg. o. armén 88. Landshöfd. i Kronob. län 83-98, ordf. i länets Hushålln.-sällsk. 89-98, hedersled. sistn. år, ordf. i landstinget 88-94. Led. af Riksd. F. K. 75-79 o. 90-07; på sin tid led. af Bankoutsk. o. dess ordf. 97-98. Komm. m. st. k. N. O. Ridd. C. XIII-0.

SVEN MÅNSSON †. F. d. intendent v. Kopparbergs o. Hofors såg. a.-b, mångårig led. af dess styrelse samt under omkr. 20 år landstingsman.

ROBERT PETERSSON †. Mångårig kommunalordförande o. ordf. i vägstyr., landstingsman. Led. af Riksd. A. K. 91-93, 97-02.

FREDRIK COLLIANDER †. Stud.-ex. 44, hoifr.-ex. 51, v. häradshöfd. 54, polisnot. i Göteborg 56, stadsnot. o. sekr. i drätselkamm. 61, just. rådmän derst. 72, just. borgmästare 83-08, v. ordf. i drätselkammaren 73-78 samt under en följd af år ordf. i byggn.-nämnden. Mångårig led. o. fullmäkt. ordf. i Allm. pensions- o. enke-kassan. Ordf. i Götiska förbundets styr.

AUGUST AULIN †. Delegare i firman bröderna Aulins läderfabrik i Landskrona 65-08. Stadsfullmäktig 79-04, led. af drät.-elkamm. 85-04, led. af fattigv. styr., led. af styr. f. Landskr. sparbank, led. af Skånska städernas brandstodskomm. sedan 97.

J. AUGUST NYGREN †. På sin tid delegare i jernhandelsfirman J. A. Nygren & Son i Karlstad. F. d. led. af stadsfullmäktige o. af styr. f. Riksbankens afd.-kontor.

JOHN ANDERSON †. Inneh. firman John Anderson & Co. i Vestervik o. var på sin tid hufvudredare f. ett antal rederi-bolag i staden. Led. af stadsfullmäktige, drätselkamm. o. fattigv.-styr.

(Till illustr. å sid 715.)

Vår svenska dagspress har sannerligen icke det minst ansvarsfulla eller ansträngande värfvet i dessa spänningstider. Sin plikt, att med hänsyn till vårt lands neutrala ställning också lämna neutrala skildringar, iakttagas i allmänhet, äiven om sympatien för den ena eller andra af de stridande maktgrupperna är väl påtaglig på sina håll. — Plikten att förse landet med senaste nytt fylles förvisso förträffligt. — Upplaga följer på upplaga, äiven då en och annan extra upplaga har att med fetstil meddela att inga nyheter finnas! Men alltid finns något som inte kommit med förut och alla äro de lika glada öfver sina blad — ej minst bladen själfva. — Och en komplimang skall pressen ha för det verkligen älskvärda tillmötesgående och tålmod hvarmed redaktionerna så långt möjligt besvarat legio af ängsliga telefonförfrågningar under snart sagdt dygnets alla timmar.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier aftilldragelser för dagen.



Utrikesministern, exc. Knut Wallenberg (biografi och helsidesporträtt). — Det svenska konungaparet hyllas. — Den svenska mobiliseringen. — Röda korset i arbete — Stockholmskt gatulif — Främlingsinvasionen i hufvudstaden. — Utlandssvenskarnes återvända — Krigsbilder för dagen. — Engelska och tyska flottorna. — Österrikisk-serbiska fälttåget. — Veckans porträttgalleri. — "Med anledning af kriget". Af Ludvig Nordström.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgivande förbjudes vid laga påföljd.